

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemal nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 116.

V Ljubljani, v torek 24. maja 1887.

Letnik XV.

Govor poslanca Kluna

v državnem zboru 10. t. m.

(Dalje.)

Nemški prebivalci niso vsled tega prav nič na škodi, ker nemški otroci bodo imeli svoje potrebne nemške šole. Mi zahtevamo le enako dobroto za slovenske otroke, katero že imajo nemški otroci. Tudi nemščina ne bo prikrajšana, ker Slovenci spoznajo njeno korist in se je ne branijo učiti. Želje le to, da se uči kot učni predmet, pa ne na sedanji način, namreč na škodo drugim predmetom in na stroške materinega jezika. (Dobro, dobro! na desnici.)

Nič boljše, moja gospôda, niso šolske razmere v Trstu, kjer še niso vrejene po postavi, temveč gospodari mestni zbor po svoji volji. Večina mestnega zbora pa ne pozna onega rodoljubja, katero je nedavno eden zastopnikov Tržaškega mesta povdarjal v visoki zbornici s tako gorečnostjo. Priznamo sicer, da so one rodoljubne besede prišle iz odkritosrčnega srca, in da je v Trstu mnogo navdušenih rodoljubov. Žalibog je ta rodoljubna stranka v Trstu onemogla in se mora pokoriti v vseh zadevah manj rodoljubnemu Tržaškemu mestnemu zboru. Ta pa do sedaj ni sklenil šolske postave, ker se ne strinja z njegovimi nameni in bi se moral ravnati po postavi; sedaj pa dela, kar in kakor hoče. (Prav res! na desnici.)

Vrhovno vodstvo Tržaških šol je izročeno posebnemu odboru, kteremu je načelnik mož židovske vere. (Čujte, čujte! na desnici.) Ni treba biti antisemit, tudi lahko visoko cenimo omenjeno osebo, vendar razumemo, da je za večino katoliškega prebivalstva v Trstu veliko pohujšanje, velika sramota (Dobro, dobro! na desni), ker bi se morali njihovi otroci vzgojevati npravno-versko v šolah, ki so v rokah nekega žida. (Čujte, čujte! in pritrjevanja na desnici. — Poslanec vitez Schönerer: Prav res! — Velika veselost.)

Treba je, gospôda moja, na korist uravne vzgoje in avstrijskega rodoljubja, da ponehajo te

nevrejene razmere v Trstu prej ko mogoče, in da se tamošnje šole vredé po postavi.

Eden govornikov na oni (levi) strani visoke zbornice je nedavno očital ministerstvu Taaffejevemu, da je vzgojilo irredento. (Čujte, čujte! na desnici.) Nikakor ne! Vaša vlada jo je oživila ali vsaj skrbno vzgojila, in glavno sredstvo ji je bila šola.

Ko so se vrli Tiroleci branili skleniti deželno šolsko postavo po ukusu prejšnje vlade, takoj je prišla naučna uprava z naredbo, s katero se je začasno vredilo šolstvo na Tirolskem. Ko pa se je še bolj upiral Tržaški mestni zbor kot deželni zbor, ni se vladi zdelo potrebno, da uporabi svojo upravno pravico. (Čujte! na desnici.) Zakaj tega ni storila, ne vém; pride mi pa na misel izrek modrega belgijskega kralja Leopolda, ki je priporočil svojemu sinu, naj posebno skrbi za to, da bo prav storil svojim nasprotnikom, ker mu njegovi prijatelji tako ne bodo delali sitnosti. (Prav dobro! na desnici.) Tako je tudi tedanja vlada imela toliko poguma, da je rodoljubnim in cesarju zvestim Tirolcem vsilila šolsko naredbo, ker je vedela, da s tem ne bo omajala njihove zvestobe do cesarja in države. (Pohvala na desnici.) Poguma pa ni imela, da bi enako storila pri italijanskem mestnem zboru v Trstu, ker ga ni hotla vznemirjati. (Pohvala na desnici.)

Jasno je, da je ta slabost vlade Tržaškim mogotcem dala še več predrznosti in poguma. Zato se pa tudi ne moremo čuditi, da so na slovenski zemlji v določenem redu ustanovili italijanske ljudske šole in z italijanskimi učitelji in njihovemu ukusu primernimi knjigami v šolskih knjižnicah razširjali svoje mišljenje med slovensko mladino. Ker ravno v šolah se najbolj goji in pospešuje nerodoljubni duh. To nam dokazuje žalostna prikažen, da postanejo otroci dobrih, rodoljubnih italijanskih, in otroci nemških in slovenskih starišev najhujši irredentisti. Vresničuje se stari izrek, da so renegati (odpadniki) vedno hujši, kakor pravi Turki. (Prav res! na desnici.)

Kako velika je predrznost Tržaškega mestnega

zbora, in kako malo poguma je imela prejšnja vlada, spoznate po tem, da je za zemljepisje v mestni gimnaziji visel zemljevid, na katerem je bilo mesto Tržaško z okolico narisano kot del kraljestva italijanskega (Čujte, čujte! na desnici), in vlada več časa ni imela toliko poguma, da bi odstranila oni zemljevid. (Čujte, čujte! na desnici.)

Pa kaj je nam treba segati tako daleč nazaj? Nismo li v zadnjem času doživeli slučaj, ki priča o samozavesti Tržaškega zbora in je bil nedavno predmet interpelaciji? Večkrat smo se pritoževali, da južne dežele nimajo obrtne šole; konečno nam naznani gospod naučni minister, da se bo taka šola ustanovila v Trstu. Pozdravili smo to sporočilo z odkritosrčnim veseljem, posebno pa, ker je gospod minister v budgetnem odseku odgovoril na vprašanje nekega spoštovanega sozastopnika, da se bo v tej šoli lahko učila tudi slovenska mladina. Toda oglasi se takoj Tržaški mestni zbor in izjavi, da ne bo dovolil obljubljenih podpore, če ne bo italijanščina izključljivo podučni jezik v tej šoli. (Jako liberalno! na desnici.)

Če Tržaški mestni zbor prodré s svojo zahtevo, česar se bojimo po zadnjih dokazih gospoda naučnega ministra, bodo južne slovanske dežele brez obrtne šole, kakor poprej. Tržaška šola bo slovanski mladini zaprta, ker ne bo znala podučnega jezika. Slovanski mladini je skoraj vse jedno, je li podučni jezik v šoli italijanski ali kitajski. (Velika veselost na desnici.) Nova državna obrtna šola bo imela v tem slučaju le za italijansko prebivalstvo pravo vrednost. Treba mu je le še to doseči, da se ustanovi italijansko vseučilišče z vsemi mogočimi fakultetami, za kar je tudi že prosil Tržaški mestni zbor in v seji 7. t. m. za potrebno posloplje tudi dovolil 600.000 gld. (Čujte, čujte! na desnici. — Saj je to lepo! na levici.) Če pa v resnici koristi državi vedno zatiranje in zanemarjenje slovanskega prebivalstva na Primorskem, in ne morda mnogo škoduje, o tem nas podučni bodočnost, gospôda moja.

(Konec prih.)

LISTEK.

Pismo iz tujine.

Ko smo v Kajiri vse poravnali in je naš čas došel, smo se zopet odpravili na pot. A kako razen in veden spremen je tu! Koma; smo zapustili mestni prah in kamenje, potujemo po lepo rumenem polji; a h krati se Ti vse spremeni in nič drugega ne vidiš, kakor tužno pusto planjavo, posuto z rumenim Nilovim peskom. Dospeli smo po železnici do turškega mestica Izmajla ob Sueškem prekopu, kakih 130 klm. od Kajire. Tu smo prestopili na parnik, ter se peljali po Sueškem prekopu, ki je kakih 40 do 45 klm. dolg in 150 do 200 metrov širok. Srečali smo med potjo velik francoski parnik „Marseilj“, ki se pa iz srede na stran našemu še vmakniti ni hotel, najbrž se je bal, da bi kje ne obtičal. Vozil je jako počasno; nemara se je še le poskušalo, če bode velik parnik po prekopu mogel voziti.

Port Said je mestice z nekako 1200 prebivalci raznih ver in narodnosti. Nastanili smo se v hotelu „Evropa“. Ker smo morali do drugega dne čakati parnika iz Aleksandrije, smo imeli dovolj časa mesto

si ogledati. Stavbe so tu večinoma nove in prav lepa poslopja, zlasti ob morji. Jako mi je bil všeč lepo z drevjem nasajen in ograjen vrt poln cvetlic, v kterega središču je bil vodnjak z dobro vodo. Ravno sedaj zidajo tu tri cerkve, če smem turški mošeji tako reči.

Ta je že skoraj dodelana in še dosti lepa; koptska je blizo do podstrešja dozidana; frančiškanska pa nekako do polovice visokosti dospela, ter meri 20 metrov širskosti in 40 metrov dolgosti. Kamen vozijo v malih ladijah z Cipriškega otoka, peska imajo pa na mestu dovolj. Ogledali smo si tudi morskí svečnik ali svetilnik, ki ima do vrha 302 železni stopnici. Od vrha naštel sem nad 40 parnikov vseh velesil s njihovimi zastavami.

Ko drugi dan jadramo na Lloydovem parniku „Etna“ proti Jafi, je deževalo, bliskalo se in gromelo, da me je bilo skoraj strah. Zlasti bilo je hudo, ko je bilo treba iz parnika stopiti, ter se na malih čolnicah na suho prepeljati. Ladija se je gugala, da ni bilo mogoče prestopiti v čolnice brez nevarnosti. Našo „barkolo“ je vodilo šest črnih Arabcev; a skakali smo navzgor in navzdol, da je bilo groza. Arabci so vpili in molili svoje litanije ter „Allaha“ svojega na pomoč klicali. Pa komaj stopimo na suho, bili

so stari nagajivci in sitneži — vse je bilo v trenutku pozabljeno.

Jafa se šteje že k Palestini. Od tod smo se peljali na vozovih, podobnih kaki kranjski pošti iz starodavnih časov, le da so bile za stene gole rjuhe. Ječmen je bil že zreł a zraven tudi še popolno zelen; tu se seje menda, kadar se kdo zmisli. Ob stranéh ceste so bila limonova in pomerančna drevesa polna lepega zlatorumenega sadja.

Tako je pot kmalo boljša, kmalo slabejša, kakih 60 kilometrov od Jafe do Jeruzalema. Nekdaj je bila ta pot še mnogo slabejša, kakor so nam pravili in smo tudi čitali; sedaj so pa naši arabski konjiči vedno tekli. Vzeli so neki to cesto v najem židje od turške vlade, češ, kadar jo dodelamo, bomo lahko voznike drli, kakor bomo sami hotli. Zanimivo je neko kolo, s kterim cestni nasip tarejo. Kakovo je, ne morem Vam popisati, ker ga nisem videl. Le toliko sem slišal, da se po nasuti cesti pelja in — cesta je takoj gladka! Bi bilo tudi pri nas jako koristno. Pa pustimo kolo in vse drugo. Le ob kratkem rečem: Po ugodnih in neugodnih slučajih dospeli smo 2. maja v sv. mesto Jeruzalem, kjer smo se nastanili v avstrijski romarski hiši. Od tod o predi kaj več.

je skrben gospod popraševal, kako je z misijonskim križem, mar li je vse v redu?

V torek 17. t. m. ob 10. uri smo izročili telo ranjkega materi zemlji, kjer boče čakalo, dokler vstane na glas trobente k večnemu življenju. O pokopu je bilo žalovanja in jokanja toliko, da ljudje ne vedo, da bi ga bilo po katerem pokojniku toliko. Naj blagi gospod v miru počiva!

Iz Žabnice na Koroškem, 23. maja. Nove zvonove dobili smo iz sloveče zvonarne g. Alb. Samasse v Ljubljani. Trije zvonovi, težki 2357 kgr., so bili 19. t. m. tu sèm pripeljani in 22. maja so jih blagoslovili premilost. knezoškof Celovski dr. Josip Kahn. Še tisti dan so nam zapeli iz zvonika tako milo in vbrano v D-moll akordu, da se jih nismo mogli naslišati. Težko smo čakali, da bi slišali njihove glasove, in kdor jih je slišal, bil je ginjen do solz. Zvonovi pojó čast Bogu in priporočajo slovečo livarno vsem, ki potrebujejo ali si želé lepega zvonjenja.

Domače novice.

(Njih Veličanstvo) presvitli cesar je podelil č. g. Alojziju Pavliju, duhovniku v Borštu, zlat križec za zasluge.

(Razpisane) so učiteljske službe: V Radovici, plače 450 gld., doklade 30 gld. in prosto stanovanje; na Vrhu, plače 450 gld., doklade 30 gld. in prosto stanovanje; v Petrovi vasi, plače 450 gld., doklade 30 gld. in prosto stanovanje; druga učiteljska služba na trorazrednici v Dragatuši, plače 450 gld. in stanovanje. Prošnje do 20. junija t. l. c. kr. okr. šolskemu svétu v Črnomlju.

(Št. Lenartska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) imela boče občni zbor binkoštni ponedeljek popoldne v Blačah ob jezeru. Ker binkoštna praznike vsakdo rad odide iz mestnega ozidja v prosto naravo, želeli je, da bi rodoljubi Ljubljanski porabili to priliko, da si ogledajo prekrasne koroško-slovenske kraje in povesele med svojimi rodnimi brati onstran Karavank. Pot v Blače pelje po gorenjski železnici čez Trbiž do postaje Brnica in se pride tje in nazaj s prav neznatnimi stroški. — Binkoštni ponedeljek zjutraj ob 1/2 7. uri odpelje se tje slavnostni Ljubljanski kvartet. Naj se mu pridružijo še mnogi drugi!

(Vreme) je jako hladno in deževno. Po gorenjskih hribih pobelil je sneg po noči od sobote na nedeljo.

(Nova pošta) Senožee - Divača otvorena je bila 1. maja.

(Za pogorelec pri Novi cerkvi) so, kakor se nam piše, prevzvišeni gospod dr. Stepischnegg, knez in episkop Mariborski, poslali „za zdaj“ 50 gl. podpore.

(Gosp. Peter Jurca), naš rojak, ki je bil do sedaj podkonzul v Marselji, premeščen je kot samostojni vodja avstrijskega konzulata v Drač (Durazzo) v Albaniji.

(Prostovoljna požarna bramba Ljubljanska) imela je zadnjo nedeljo svoj jako mnogobrojno obiskani občni zbor. Stotnik g. Doberlet je v četnem govoru naglašal, da si je prostovoljna požarna bramba po preteku 18 let pridobila sedaj občno spoštovanje vseh meščanov Ljubljanskih in opozarja ude, naj v svojem človekoljubnem delovanju vztrajajo in napredujejo. Gosp. Albin Ahčin potem poroča o društvenem premoženju. Stroškov je bilo za 411 gld. 25 kr. manj, kakor dohodkov, ki so znašali zadnje leto izredno veliko, namreč 5160 gld. 41 kr. O bolnišnični blagajnici poroča denarničar njen, g. Rütting. Le-ta ima premoženja 4167 gld. 79 kr. Za podpore bolnih udov izdalo se je 392 gld. 50 kr., za pogrebe 133 gld. 58 kr. Vendar opomni blagajnik, da so stroški, ktere ima bolnišnična blagajnica, jako veliki, kajti bolnikov je vsako leto veliko. Gosp. tajnik Drelse poroča o društvenem delovanju v občé, v katerem naglašá, da je bilo posebno zadnje društveno leto jako povoljno in srečno. Štirinajstkrat je bila klicana prostovoljna požarna bramba k ognju in vsakokrat se je nji posrečilo omejiti požar na dotično poslopje, tako tudi pri požaru deželnega gledišča, kjer je bilo delo požarne brambe jako težavno, posebno še zaradi velikega mraza. A po vstrajnosti društvenikov in izvrstnem vodstvu stotnika g. Doberleta posrečilo se je rešiti bližnje poslopja, za kar so izjavljali za-

hvalo in priznanje požarni brambi oblasti in meščani. Stotnik g. Doberlet naznanja, da se požarne brambe po Kranjskem zadnja leta sèm močno širijo, na njegovo veselje in gotovo vsacega človekoljuba. Do sedaj je na Kranjskem 48 prostovoljnih požarnih bramb in tri tovarniške, ki štejejo v vsem skupaj 2053 članov. Še letošnje leto boče se izvršila zveza vseh kranjskih požarnih bramb, kajti, pravi g. Doberlet, v zvezi je moč. Mnoge neprilicnosti, ktere se še zdaj tu in tam nahajajo, bodo se po zvezi odstranile in mnogo koristi boče po nji vzrastlo. Konečno spregovori besedo še društveni duhovnik, prečast. gosp. duhovni svétnik profesor Gnjezda. Z veseljem je prevzel pred sedmimi leti po društvenem poveljstvu naprošen mesto društvenega duhovnika, kajti od nekdanj že se je navduševal za tako prekrošno društvo. Govornik potem opisuje res koristno in včasih jako nevarno delo človekoljubnega društva in njegovih članov, ktere pa veče še nekaj več na njih posel, kot navadna humaniteta, in to je krščanska ljubezen. In to kaže in izvršuje društvo tudi, kajti Boga ne pozabi in zato tudi Bog društvu videzno pomaga, kakor pravi psalmist: „Ako Gospod ne varuje mesta, zastoj čujejo čuvaji!“ Koliko je bilo nevarnosti pri požaru deželnega gledališča? Zmirom, pravi gospod profesor, se je bal, da se boče kdo požarnih brambovcév ponesrečil, ali Bog je varoval društvenike in nikake nesreče ni bilo. Konečno naglašá g. Gnjezda še, kako lepa je bila slavnost zadnjih dni, ko je požarna bramba praznovala svojega patrona sv. Florijana s sv. mašo v Florijanski cerkvi, v cerkvi patrona Ljubljanskega mesta in kako ginljivo je bilo, da se je pridružilo toliko požarnih bramb iz okolice temu sv. opravilu. Jako vseč je bila ta krščanska slovesnost požarnih bramb Ljubljanskemu prebivalstvu in marsikteri, ki ni bil društvu prej posebno naklonjen, izjavil se je jako pohvalno o njem. In na tej krščanski podlagi naj društvo, pravi govornik, še nadalje deluje in v to imé kliče: Pomozi Bog! Potem se zborovanje sklene.

Razne reči.

— Kaj stori močna pijača. Znani zdravnik dr. Richardson v Londonu pripoveduje, kako je neovrgljivo dokazal necemu svojih učencev škodljivost močnih pijač s prav priprosto poskušnjo. Ta učenec je silno hvalil dobre lastnosti močnih pijač; zdravnik pa mu reče: „Izvolite in potipajte mi žilo stoječemu!“ — Učenec tako stori. — „Stejte natanko udarce! Kako bije?“ — „74krat v minuti.“ — Potem se vsede na stol, ter mu veli, naj zopet šteje udarce. — „Zdaj bije le po 70krat.“ — Potem se pa zdravnik vleže na svoj kanapé ter pravi: „Blagovolite in potipajte mi zdaj žilo!“ — „Zdaj bije pa le 64krat. Čudno!“ „Če se zvečer vležete, zgodi se zato, ker potrebuje srce počitka. Tega sicer ne čutite, pa vendar je temu tako. Če tako počivate, udari srce 10krat menj; v eni uri toraj 60krat 10, to je 600krat. Če tako počivate osem ur, udari Vam srce 4800krat menj, kakor stoječemu. Pri vsacem udarcu pa izploje srce 6 unč krvi, toraj v osmih urah počitka po noči 28.800 unč manj, kakor po dnevu. Ako se toraj po noči vležete k počitku, je to počitek srca. Če pa povzijete svoje vino, grog ali čaj, motite ta počitek, ker lastnost alkohola je ta, da pomnoži srčne udarce, in tako si mesto počitka pomnožite udarce za 15.000. Nasledek je, da trudni vstanete in ste za delo nesposobni, in da ste primorani zopet poseči po močni pijači, ktero imenujete dušo človeškega življenja.“

— Baalamova oslica. Prostomišljaštvo ali bolje brezvernost posmodilo je tudi že ženstvo, kteremu je brisavka gnjusoba in delo poniževanje, romani pa sv. pismo. Take baže dama prodajala je svojo dušno revo sopotnikom v železničnem vozu z jezičnostjo, ki je lastna Evinim hčeram. Zbadati je mislila posebno sopotujočega duhovnika. Ta pa je mirno na dalje bral svoje duhovne molitve, kakor bi bil gluha za vse drugo. Zeló je damo dražilo, da se gospod kar nič ne zmeni za vse njeno gaganje. Zato nekako predrzno duhovna popraša: „Skoraj že celo uro govorim o rečéh, ki bi morale jako zanimati moža Vaše obleke, na kar bi morali odgovoriti, ako morete. Zakaj toraj molčite?“ Zdaj vprejo vsi popotniki svoje oči v duhovna, pričakujoč odgovora. Ta mirno zapré svoje bukke, položi jih na stran in pravi: „Kakor se vidi, gospá, ste Vi veliko čitali. Veliko bukev ste že prelitali in po pravici toraj mislim, da ste tudi brali v sv. pismu.“ „Kaj pa da, marsikaj sem že v njem brala.“ „Dobro“, reče duhoven smehljuje: „Ali Vam je tudi znana ona zgodba o preroku Baalamu?“ „Prav dobro mi je znana.“ „V ravno tej zgodbi pa boste našli vzrok, da sem molčal, ker vedeti morate, da sveto pismo prav po besedi pravi: „Ko je govorila oslica, molčal je prerok.“ — Da so se vsi navzoči prav krepko smejali

in dama precej pri prvi postaji izstopila, ni treba praviti.

— Nek oblizan popoten agent je dolgo v krémi čeljustil in neslano bledel o sv. veri. Menil je prav krepko in kratko skleniti svoje kvasanje rekoč: „Prej ne bo bolje, dokler se ne porušijo vse cerkve in trava ne preraste, kjer so stale.“ „In je Vi kot osel ne popasete“, odgovori priletan mož, ki je sedel pri drugi mizi in z nejevoljo poslušal grdo blebetanje.

Telegrami.

Dunaj, 24. maja. Uradni list je objavil na najvišjem mestu potrjeno nagodbino postavo in carinske tarife.

Carigrad, 24. maja. Sultanov iradé je podaljšal pogodbo gledé turško-srbske železnice.

London, 24. maja. Dólenja zbornica je vsprejela drugi člen irske kazenske postave.

Pariz, 24. maja. Položaj vedno isti. Časniki pišejo, da Freycinet prevzame sestavo ministerstva.

Atene, 24. maja. Položaj na Kreti je še vedno kritičen, ker Turčija noče izpolniti željá narodne skupščine. Če Turčija proglasi obsedno stanje, uprli se bodo kristijani z orožjem.

Oklic.

Na letnem zboru (3. aprila 1887) kranjskega oddelka I. občnega uradniškega društva avstro-ogerske države stavlil se je tudi predlog, da se osnuje v Ljubljani uradniško konsumsko društvo.

Ta predlog so mnogoštevilno zbrani člani pozdravili z veseljem in izvolili odbor, ki je radovoljno prevzel težko nalogo, da zboljša gmotno stanje duševnega delavca.

Konsumsko društvo ima namen, da bo pre-skrbovalo svojim članom dober živež po nizki ceni. Če je organizacija dobra in vdeležba zadostna, dobro napredujejo konsumska društva. To dokazuje, da so skoraj v vseh večjih mestih konsumska društva, ki že več let kažejo svojo moč.

Misel, da se v Ljubljani ustanovi konsumsko društvo, sicer ni iz novejšega časa, vendar se do sedaj ni ničesa vspešnega storilo. Ko so 1871. l. s pomočjo kneza Lotarja Metternicha storili prvi resni poskus, niso imeli vspeha zaradi pomanjkanja podpore posebno od državnih uradnikov. Ti niso pričakovali zboljšanja od združenih gospodarskih moči, temveč od vrejenih uradniških plač.

Plače so se vredile sredi 1873. l. Dne 1. julija istega leta je državni uradnik prvič računil z darovi, ktere mu je prinesla zboljšana plača. Srečen je bil, če je diferencialni „plus“ nove plače tako vrediti zamogel s svojimi stroški, da je za silo pokrtil potrebne mesečne stroške.

Plače so se zboljšale po cenah, ki so bile koncem šestdesetih in začetkom sedemdesetih let. Če pa trdimo — sicer jako predrzno — da je plača zadostovala, vendar ne moremo reči, da sedaj zadostuje. Plača je bila vrejena le za začetek sedemdesetih let.

Na istem stališči so danes deželni in zasobni uradniki. Tudi njihove plače so bile zboljšane v sedemdesetih letih.

In tako je od istega časa minula dolga vrsta let. Kaj ni vsega storila mogočna in vedno rastoča konkurenca? Kdo more dokazati, da niso vedno naraščale tržne cene vseh potrebnih živil? Kdo more trditi, da niso dosegle one visočine, ki človeka strahijo za bodočnost? Kje naj iščemo pri svojih določenih plačah nadomestila za povišane cene? Samski uradnik mora že natančno omejiti svoje navadne stroške, da dostojno živi. Kako težavno nalogo ima oče z družino! Potrebščine mu naraščajo čez glavo in niso v razmeri z njegovo plačo. Kje naj iščemo vzroke žalostni resnici? Vendar ne le v večjem številu družine? Mislimo, da je temu največ vzrok vedno rastoča draginja živil. Ali se ne strinjajo vsakdanje tožbe naših gospodinj v tej resnici? Vprašamo: Ali si moremo pomagati in zmanjšati pre-mogočno konkurenco do ravnotežja v našem gospodinjstvu? Velečastni tovariši! To sta vprašanji našega fizičnega obstanka.

V mnogih sejah se je odbor temeljito posvetoval o teh vprašanjih, natančno presodil vsa fakta za in proti in ocenil tudi težave, ki se stavijo podjetju. Prepričal se je, da le zdatna vdeležba more

dati pravo življenje in potrebno moč konsumskemu društvu. Če mu s tem postavimo temelj, zagotovljena sta razvoj in napredek društva.

V kratkem odbor skliče zbor in mu predloži svoje sklepe, da jih presodi in potrdi. Zavisno je od sklepov zbora, če se oživi v Ljubljani uradniško konsumsko društvo ali ne.

Da pa, kolikor mogoče, gotovo pričnemo, treba je, da poznamo zanimanje Ljubljanskih uradnikov za tako podjetje in če bodo radi pristopili društvu.

Zato vabimo velečastite tovariše, ki želé pristopiti konsumskemu društvu, naj naznanijo z dopisnico: „Ustanovnemu odboru konsumskega društva v Ljubljani“.

Te izjave imajo namen, da odbor more presoditi število udov, in se z izjavo nobeden ne zaveže, da bi moral pristopiti.

Omenimo tudi, da konsumsko društvo ne bo omejeno na uradnike, temveč se bo razširilo na vse duševne delavce in njihove družine brez razločka.

Ljubljana, 16. maja 1887.

Odbor.

Poslano.

Že štiri leta skoraj je nova obrtna postava v veljavi, ktera določuje razven ustanove obrtnih za drug tudi v prvi vrsti praznovanje nedelje, nedeljski mir (Sonntagsruhe). Da se niti v štirih letih ni ustanovila ne ena obrtniška zadruga v Ljubljani, med tem ko imajo iste že v raznih družih krajih na Kranjskem, tako v Kamniku, v Ljubljanski okolici in v družih krajih na Dolenjskem, kar je razvidno iz dnevnega reda in poročil kupčijske zbornice Ljubljanske, ki se priobčujejo po časnikih tukajšnjih, je pač žalostno za obrtni urad mestnega magistrata, kot po postavi prvo instanco obrtniško. Med tem dolgim časom, kar je obrtniška postava v veljavi, vložil je samo en obrtni stan v Ljubljani in to so mesarji, svoja pravila c. kr. deželni vladi, da prosijo, naj se njim dovoli v smislu postave obrtna zadruga. Pač žalostno je, da Ljubljansko stolno mesto šepa tako rekoč za okoličani.

No, pa tega nečemo razpravljati dalje na dolgo in široko, pač pa nam je druga stvar na srečo. Nova obrtna postava določuje za nas katoličane jako važno praznovanje nedelje.

Bog je rekel: „Delaj šest dni, sedmi dan pa počivaj od dela, ter ga praznuj meni v čast“, tako smo se učili v mladosti, in tako slišimo v cerkvi še sedaj; to naj bi tudi veljalo vsakemu katoličanu že brez posebne postave. A kako se to vrši v Ljubljanskem stolnem katoliškem mestu, ko imamo vže štiri leta postavlo o nedeljskem miru? Res užaljen mora biti vsak katoličan, vidoč, kako se oskrnjuje dan Gospodov, sveta nedelja. Kadar gré katoliški meščan ali meščanka k Božji službi, povsod vidi in sliši, kako se nedelja, praznik Božji oskrnjuje. Tu ti tikajo šivalni stroji pri krojačih, čevljarstva kladva pa nabijajo neprestano pri čevljarjih, da se mora veren katoličan res vprašati, mar li živi kje v Indiji ali saj med drugoverci, ali v katoliškem mestu kranjske dežele, v Ljubljani? Res škandal je to, da skoraj nikdo svete nedelje ne časti, dasi ima zato izrečeno Božjo, cerkveno in državno postavlo. Samo Ljubljanski mesarji ne smejo ob nedeljah klati, dasi bi imeli mnogo več izgovora, kakor pa krojači ali čevljarji in drugi. Pa tudi razne prodajalnice odprte so ob nedeljah v Ljubljani popolno brez potrebe. Vsaki meščan ali tudi delavec ima dovolj časa, v soboto si priskrbeti vse potrebno za hišne potrebe.

Toraj kot katoličani in tudi kot državljani avstrijski odločno zahtevamo od obrtnega urada mestne gosposke Ljubljanske, da izvršuje obrtno postavlo in da gleda, da se praznujejo nedelje. Na Dunaji se, kakor čujemo, praznovanje nedelje po obrtnem uradu strogo izvršuje. Ali boče popolno katoliška Ljubljana ostajala za Dunajem?

Prosimo, da mestni magistrat Ljubljanski stori v tej zadevi svojo postavno dolžnost, da se ne bode nedelja skrunila s prepovedanim delom, da ne bodo morali izostajati pomočniki in učenci od sv. maše in družih cerkvenih opravil, ponedeljek pa posvetili — pijančevanju! Toraj mestni magistrat ali dotični referent, naj stori svojo dolžnost; to tirja, ker sme tirjati po postavi in vsi pravici

več katoliških meščanov.

Izdajatelj in odgovorni vrednik Josip Jerič.

Umrli so:

- 17. maja. Jera Dejak, užitninskega uradnika vdova, 83 let, Gradišče št. 4, otrpjenje pljuč.
- 19. maja. Pavla Likovec, kajzarjeva hči, 1 leto, Illova št. 37, božjast. — Jakob Robas, gostačev sin, 3 leta, Poljanska cesta št. 42, Variola.
- 20. maja. Mati Philomena, Ana Krašovic, uršulinka, 65 let, Kongresni trg št. 17, otrpjenje sra.
- 21. maja. Jovana Verhovec, užitninskega paznika hči, 6 mes., Kurja vas št. 1, božjast.
- 22. maja. Frane Maček, kajzarjev sin, 25 let, Illova št. 27, jetika.
- 23. maja. Anton Oblak, delavčev sin, 2 leti, Poljanska cesta št. 18, škarlatica.

V bolnišnici:

- 17. maja. Anton Kline, mestni ubogi, 89 let, Marasmus.
- 18. maja. Jakob Mušec, gostač, 37 let, jetika. — Blaž Partuš, urar, 35 let, jetika. — Marija Mausar, gostija, 57 let, Vitium cordis. — Frane Ambrož, delavec, 53 let, jetika.
- 20. maja. Marija Zupan, delavka, 21 let, Anemia perniciosa. — Jera Istenič, gostija, 75 let, Marasmus senilis.

Tujci.

22. maja.

Fr. Matheu: E. Wattenberg, zasebnik z družino, iz Amerike. — Herwirsch, Reiter, Schwarz in Frankl, trgovci, z Dunaja. — Arpad Kiss, pevec z družino, iz Budapešta. — K. Sirolla, tovarnar, iz Zagreba. — Kossler, nadzornik, iz Celoveca. — Dr. Ig. Hoffmann, c. k. zdravnik, z nečakinjo, iz Trsta. — R. Stumpf, c. k. uradnik, iz Trsta. — W. Hildebrandt, zasebnik, iz Trsta. — M. Sperač, posestnik, iz Špljeta.

Pri Stona: H. Markwardt, trgovec, iz Nemčije. — L. Stein, trgovec, iz Spodnje Avstrijskega. — Hausner, Werthheimer, Fries, Mislop in Abelleš, trgovci, z Dunaja. — Salomon Weill, trgovec, iz Ogerskega. — Albert Kirsehner, tovarnar, iz Gradea. — Jurij Monti, zasebnik, iz Trsta.

Pri Avstrijskem caru: Ludovik Pollak, potovalec, iz Gradea. — Frane Smola, uradnik, iz Kranja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		730.68	+ 8.0	sl. zap.	oblačno	
23. 2. u. pop.		733.35	+ 12.6	"	"	4.40
9. u. zveč.		736.15	+ 5.4	"	del. jasno	dež

Čez dan oblačno, neprijetno, večkrat dež, zvečer deloma jasno. Srednja temperatura 8.7° C., za 6.7° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

24. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 10 kr.
Srebrna " 5% " 100 " (s 16% davka)	82 " 20 "
4% avstr. ziata renta, davka prosta	112 " 30 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 85 "
Akcije avstr.-ogerske banke	831 " " "
Kreditne akcije	281 " " "
London	127 " 15 "
Srebro	" " " "
Francoski napoleonid.	10 " 09 "
Ces. cekini	5 " 98 "
Namizne papirne	62 " 37 1/2 "

Naroča se še lahko in tudi vsi izišli sositki dobivajo se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

Obseg 10. zvez. nemškega zabavnika „Deutscher Hausschatz“ je sledeči:

Text: Die Schweizer Kuckucksuhr. Humoreske von G. R. Henderson. — Das sterbende Kind. Gedicht von J. Odenthal. — Die Kröte in der Sage. Von Joseph Daekweiler. — Frühlingslieder. Gedicht von A. Schupp. — Der König der Nacht. Von A. de Lamothe. Aus dem Französischen übersetzt von Dr. Josef Böhm. (Schluss). — St. Cornel in Vorarlberg. Von J. A. Steyl. — Legende. Gedicht von Bruder Norbert. — Verschiedene Wege. Von M. Maryan. (Fortsetzung). — Gasten. Gedicht von Ferdinand Heitemeyer. — Das Hühnerauge. Von Dr. Friedreich. — Allerlei.

„MLEKARSKA ZADRUGA“

daje s tem naznanilo, da more vže postreči z namiznim finim sirom, ki se prodaja po sledeči ceni:

- namizni pretolsti sir I. vrste kilo po 1.— gl.
 - " tolsti " II. " " " 0.80 "
 - " poltolsti " III. " " " 0.60 "
- Kupcem večjih množin dovoli se primerna znižana cena.

Ljubljana dne 14. maja 1887

Prva kranjska mlekarška zadruga v Ljubljani.

(2)

Kdor-koli postavlja ali zida kakošno poslopje in potrebuje železja, obrne naj se na

Franc-a Terček-a,

trgovca z železjem na Valvazorjevem trgu št. 5, v hiši c. k. okrajnega glavarstva.

Tu se dobé po nizkih cenah v obilnem izboru:

Vezi za zidovje, opore (traverze) in stare železniške šine za oboke, Portland in Roman cement, stokador in alabaster gips, storje za štokadoranje, asfalt za tlak, sklejni papir (Dachpappe), štedilna ognjišča (šparherdi) in posamezni deli za zidanje istih; okovi za okna in vrata in druge pri stavbah potrebne stvari.

Za obilna naročila se vljudno priporoča

(6) góri podpisani.

Na Dobravi blizu Zasp (P. Javornik) na Gorenjskem dobi službo

duhovnik,

ki more še opravljati ob nedeljah in praznikih službo božjo. — Stanovanje je lepo in zraven lep vrt; zdrav kraj in dotična plača lep pripomoček za vsakega duhovnika. Več o tem se izve pri županu na Dobravi, gosp. Fr. Bance-ji.

(Da se služba zamore nastopiti le s porazumljenjem vis. čast. škofjstva in g. župnika, se umé za vsakega duhovnika samo ob sebi. Vred.) (1)

Opomin

vsem p. č. čitateljem cenjenega lista.

1500 popolnoma dovršenih in popolnih

oblek za gospode

za spomlad in poletje,

in sicer 1 elegantna, zgotovljena suknja, 1 elegantne, zgotovljene hlače in 1 eleganten zgotovljen životnik (gilet). Vse po spodnji podobi, v štirih vrstah, v vseh barvah, prodam po nevrjetni ceni le za delavsko plačilo, ker hočem popolnoma opustiti zalogo tovarne.

Popolna, zgotovljena poletna obleka za gospode hlače, suknja in životnik

I. vrsta: 1e 5 gl.

1e gl. 7.25

II. vrsta: Fina popolna obleka iz Brnskega modnega blaga.

III. vrsta: Fina popolna obleka iz Liberskega blaga.

1e gl. 9.25

Pri naročbah zadostuje kot mera dolgost hlače, širokost prs in dolgost rokavov, ter poljubna barva obleke. Vzorov ne razpošiljamo, ker imamo le zgotovljene obleke. Naročeno obleko razpošiljamo proti poštneju povzetju, naročila naj se pošiljajo na

Waarenhaus „zur Monarchie“

Wien, III., Hintere Zollamtsstrasse 9. (4)

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.